

ZAMONAVIY O'ZBEK ADABIYOTIDA BADIY TAFAKKUR VA UNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.

Jamolova Shahnoza Ilhom qizi

Buxoro Xalqaro Universiteti Filologiya kafedrası
O'zbek tili adabiyoti yo'nalishi 1- bosqich talabasi
<https://doi.org/10.5281/zenodo.19563405>

Annotatsiya.

Ushbu maqolada zamonaviy o'zbek adabiyotining rivojlanish jarayonlari, badiiy tafakkurning shakllanishi va uning asosiy tendensiyalari tahlil qilinadi. Shuningdek, mustaqillik davri adabiyotida yuz bergan yangilanishlar, ijodkorlarning individual uslubi va mavzu doirasining kengayishi ilmiy jihatdan yoritilgan. Tadqiqot natijasida zamonaviy adabiyotning ijtimoiy va madaniy hayotdagi o'rni aniqlanadi.

Kalit so'zlar: o'zbek adabiyoti, badiiy tafakkur, zamonaviy adabiyot, adabiy jarayon, ijodkor, poetika

Adabiyot insoniyat tafakkurining eng muhim ko'rinishlaridan biri bo'lib, jamiyatning ma'naviy hayotini aks ettiradi. Ayniqsa, o'zbek adabiyoti o'zining boy tarixiy ildizlari va badiiy an'analari bilan ajralib turadi. Mustaqillikdan keyingi davrda o'zbek adabiyotida yangi bosqich boshlanib, ijodkorlar erkin fikrlash, yangicha yondashuv va innovatsion uslublarni qo'llash imkoniga ega bo'ldilar.

Zamonaviy adabiyot nafaqat estetik zavq bag'ishlash, balki jamiyat muammolarini aks ettirish, inson ruhiyatini tahlil qilish va ma'naviy qadriyatlarni shakllantirishda muhim vosita hisoblanadi.

Adabiyotlar tahlili.

O'zbek adabiyotshunosligida badiiy tafakkur masalasi ko'plab olimlar tomonidan o'rganilgan. Xususan, Ozod Sharafiddinov o'z tadqiqotlarida adabiyotning jamiyat hayotidagi o'rni va uning estetik vazifalarini keng yoritgan. Shuningdek, Ibrohim Haqqul badiiy tafakkurning milliy va umuminsoniy jihatlarini tahlil qilgan.

Adabiyotshunos Naim Karimov esa o'zbek adabiyotining tarixiy taraqqiyoti va zamonaviy bosqichlarini ilmiy asosda tadqiq etgan. Ushbu olimlarning ishlari zamonaviy adabiyotdagi yangilanishlarni tushunishda muhim manba hisoblanadi.

Metodologiya.

Mazkur tadqiqotda tahliliy, qiyosiy va tarixiy-uslubiy metodlardan foydalanildi. Zamonaviy o'zbek adabiyotidagi asarlar, ilmiy maqolalar va adabiyotshunoslikka oid manbalar o'rganildi. Badiiy tafakkurning shakllanishi va rivojlanishi nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilindi.

Natijalar.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, zamonaviy o'zbek adabiyotida quyidagi asosiy tendensiyalar kuzatiladi:

Mavzu xilma-xilligi — ijtimoiy, psixologik va falsafiy mavzular keng yoritilmoqda

Individual uslubning kuchayishi — har bir ijodkor o'ziga xos ifoda vositalarini yaratmoqda

Badiiy eksperimentlar — yangi janrlar va uslublar paydo bo'lmoqda

Global ta'sir — jahon adabiyoti bilan integratsiya kuchaymoqda

Masalan, Abdulla Qodiriy va Cho'lpon an'analari zamonaviy ijodkorlar uchun muhim ilhom manbai bo'lib qolmoqda.

Muhokama.

Zamonaviy adabiyotda badiiy tafakkurning rivojlanishi jamiyatdagi o'zgarishlar bilan chambarchas bog'liq. Globallashuv jarayoni, axborot texnologiyalarining rivoji va madaniy almashinuv adabiyotga ham o'z ta'sirini ko'rsatmoqda.

Shu bilan birga, milliylik va an'anaviylikni saqlab qolish masalasi ham dolzarb bo'lib qolmoqda. Zamonaviy yozuvchilar milliy ruhni saqlagan holda, yangi shakl va mazmun izlashga intilmoqda.

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy o'zbek adabiyoti badiiy tafakkurning yangi bosqichiga ko'tarilgan. Unda an'ana va innovatsiya uyg'unlashgan holda rivojlanmoqda. Adabiyot jamiyatning ma'naviy rivojida muhim rol o'ynashda davom etmoqda.

Kelgusida adabiyotshunoslik tadqiqotlari zamonaviy jarayonlarni chuqurroq o'rganish va yangi nazariy yondashuvlarni ishlab chiqishga qaratilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.Sharafiddinov O. Adabiyot nazariyasi. Toshkent, 2005.
- 2.Haqqul I. Badiiy tafakkur asoslari. Toshkent, 2010.
- 3.Karimov N. O'zbek adabiyoti tarixi. Toshkent, 2012.
- 4.Qodiriy A. O'tkan kunlar. Toshkent, 1926.
- 5.Cho'lpon. Kecha va kunduz. Toshkent, 1936.

